Verslag Samenhang Noord bijeenkomst 20-06-2019

Fietsschakels Vliegenbos + zijkanaal K

[redacted], **stedenbouwkundige, Samenhang Noord**

Project Samenhang Noord (i.ov. G&O en R&D) is erop gericht om ruimtelijke vraagstukken die voortkomen uit verdichtingsopgaven te coördineren en handen en voeten te geven. Fietsschakels in Noord zijn ook door projecten benoemd als uit te werken opgave (voortkomend uit de verkenning Samenhang Noordelijke IJ-oevers 2018) en vallen daarmee ook binnen de scope van het project.

Doel gesprek

- Vanuit verschillende perspectieven en disciplines wordt nagedacht over twee mogelijke fietsverbindingen in Noord:
  - Een Noord-zuid verbinding door het Vliegenbos
  - Oost - westverbinding over Zijkanaal K, via een brug met klap.
- Dit gesprek was bedoeld om te inventariseren welke verschillende ambtelijke planvormingsprocessen in en rondom het Vliegenbos spelen en welke claims er vanuit verschillende opdrachten zijn. Kennis nemen van elkaars proces om onderlinge trajecten op elkaar af te stemmen.
- Het gesprek moet inzicht geven welke processtappen nodig zijn voor de realisatie van twee fietsschakels, Noord-Zuid verbindingen door het Vliegenbos en en de fietsroute over Zijkanaal K.
- Uitkomsten van dit gesprek worden gedeeld met betrokken opdrachtgevers om te bepalen welke vervolgstappen nodig zijn en hoe de realisatie belegd is of belegd kan worden.

Inventarisatie ambtelijke plannen, programma's en projecten in en rondom het Vliegenbos/ Zijkanaal K

Aanwezig:
- [redacted]: verkenning/ conceptnota Oranjewerf
- [redacted]: studie Schellingwouderlaan, i.o.v. V&OR auto
- [redacted]: programmaleider V&OR fiets
- [redacted]: projectleider stedebouw Hamerkwartier
- [redacted]: Adviseur Verkeer en Vervoer, Accounthouder Stadsdeel Noord, V&OR
- [redacted]: projectleider Vliegenbos Stadsdeel Noord

Nadien gesproken:
- [redacted]: Landschapsstructurenkaart Noord, als onderdeel van Groenvisie en Kansen & verbindingenkaart Noord (R&D team Noord)
- [redacted] (trekker Mobiliteitsplan Noord)

Type opgaven:
De ambtelijke opgaven rondom het Vliegenbos zijn onder te verdelen in drie type opgaven:
- projecten transformatie opgaven,
- infrastructurele opgaven
- stadsdeel opgaven

>>> **projecten (R&D/ G&O)**

Oranjewerf
Toelichting door: [redacted]

Opgave/ opdracht/ status
- Vorig jaar is er een verkenning/ concept nota gemaakt voor Oranjewerf, er ligt een eerste document dat met ontwikkelaar tot stand is gekomen. Door directie R&D en G&O is na de verkenning besloten geen vervolg te geven in de vorm van een project of dit document een status te geven.
- het huidige bestemmingsplan geldt tot 2023

Proces en vervolgstappen
- Dit jaar, september/ oktober 2019, wordt gekeken of er capaciteit vrijgemaakt wordt om dit project in 2020 op te kunnen starten.

Eindproduct
- Conceptnota/ verkenning ligt er, deze zou na organisatie capaciteit doorvertaald kunnen worden naar een principe nota/ fase 1 Plaberum.

Relatie tot fietsverbindingen
- In de nota is onderzoek gedaan naar eventuele verbindingen in en rondom de Oranjewerf, verbindingen over Zijkanaal K i.r.t. oostelijke ontsluiting A10. Er is geconcludeerd dat autoverbindingen niet van groot belang zijn voor project Oranjewerf, fietsverbindingen daarentegen wel. Het realiseren van fietsschakels Vliegenbos en Zijkanaal K zou idealiter gedaan worden voor Oranjewerf tot ontwikkeling komt.
- Indien fietsknopen worden gerealiseerd komen Rietland en het Vliegenbos aan een route te liggen, dit kan een kans zijn om de twee gebieden als een park te gaan zien en gebruiken.

Hamerkwartier

Toelichting door: [redacted]

opgave/ opdracht/ status

- Hamerkwartier is een van de grootste transformatielocaties in Amsterdam Noord. Momenteel werken er zon 2500 mensen in het projectgebied Tijdens en na de transformatie kan dit aantal oplopen naar 5.000 werknemers en ca.12.000 nieuwe inwoners (in maximaal 6700 woningen). Het zal een geleidelijke transformatie zijn, maar de eerste 3000 woningen kunnen vrij snel al gerealiseerd worden. Dat gaat zijn impact hebben op de verbindingen aan Oostkant van de Noordelijke IJ-oevers. Het is daarom cruciaal dat verbindingen op orde komen.
- In het Hamerkwartier kan de Javabrug gaan aanlanden. Zelfs na een besluit is de komst is inmiddels weer onzeker. De stedelijke route van en naar het Hamerkwartier maakt dat het project integraal onderdeel wordt van fietsroutes in de stad.
- Naast het realiseren van een vast oeververbinding is binnen het project ruimte gereserveerd voor een Oeverpark als onderdeel van de Groene oeververbindingen langs heel Noord zoals in de Structuurvisie 2040 ingetekend staat. Dit betekend dat aan het water een recreatieve route ontstaat die straks bij het Vliegenbos dreigt dood te lopen als er geen brug over het Zijkanaal wordt gemaakt.
- Hamerkwartier zet in op een autoluwe ontwikkeling, dit verhaal kan alleen worden volgehouden als alternatieve vervoermiddelen (OV en fiets) voldoende worden gestimuleerd en worden

proces en vervolgstappen

- Vorig jaar is er een projectnota opgesteld en vastgesteld. Hiermee is ook het programmaplafond van het Hamerkwartier vastgesteld. Momenteel wordt er gewerkt aan de haalbaarheidsfase van het project, de Investeringsnota, die moet volgend jaar worden opgeleverd en worden vastgesteld. Waarna in 2021/ 2022 gestart kan worden met de eerste ontwikkelingen en infrastructurele aanpassingen.

eindproduct

- Investeringnota in 2020 en daarna postzegel bestemmingsplannen/ omgevingsvisie.

relatie tot fietsverbindingen

- De routes vallen binnen de gedefinieerde invloedssfeer van het project, maar sec gezien gaat Hamerkwartier niet over het Vliegenbos of de stedelijke routes, aangezien die buiten de plangrens vallen. Het project is wel sterk afhankelijk van goede fietsverbindingen, wil het echt in kunnen zetten op een ‘auto-luwe’ ontwikkeling.
- Bij de Sprong Over ’t IJ hoorde ook als maatregel dat fietsverbindingen gerealiseerd gingen worden, o.a. de fietsschakels Vliegenbos en Zijkanaal K. Nu Sprong vertraagd is, komen de verbindingen niet tijdig tot stand. Voor Hamerkwartier is het van belang dat fietsroutes aan de oostkant in Noord voor of tijdens de transformatie op orde komen. Niemand neemt nu regie of verantwoordelijkheid voor de realisatie van de routes. Vanuit project Oranjewerf is nu ook geen druk te verwachten.

>>> **infrastructuur (V&OR)**

Programma fiets - zwakke schakels Noord

Toelichting door: [redacted]

opgave/ opdracht/ status

- Er is een Meerjarenplan Fiets en Groennet fiets vastgesteld. MJP fiets is recent geactualiseerd aan de hand van een MKBA-methode.
- Uit analyses van MJP fiets en Sprong Over 't IJ blijkt dat Noord een aantal zwakke fietsschakels heeft, waarvan de schakel Vliegenbos hoge urgentie en betekenis heeft in het hele netwerk van Noord.
- Schakel Zijkanaal K lijkt minder urgent, maar is opgenomen in Groennet Fiets en daarmee onderdeel van de agenda van programma Fiets.
- Schellingwouderdijk moet door de maatregelen ontlast worden. Het historische dijkje is nu de enige route mogelijkheid voor oost- west verplaatsingen in gebieden waar komende jaren verdicht gaat worden (Hamerkwartier - Oranjewerf - Sluisbuurt - Zeeburg en Oost).
- Beide schakels zijn opgenomen in Stedelijk Mobiliteits Fonds (SMF).
- Programma fiets realiseert fietsschakels altijd in coproductie, draagt bij zodra er vanuit projecten/ opdrachtgevers kansen komen voor realisatie. Programma fiets zorgt voor co-financiering vanuit VRA en afstemming binnen V&OR. De VRA kan maximaal 50% van de aanlegkosten (tot 1.000.000 euro) mee financieren, voor zwakke schakels in het Groennet wordt maximaal 500.000 euro vergoeding vrij gemaakt.

proces en vervolgstappen

- Programma fiets onderzoekt welke schakels met prioriteit komend jaar versneld opgepakt kunnen worden, hiervoor is dan wel een opdracht of project nodig die de schakelt behelst.

eindproduct

- MJP Fiets en Groennet Fiets

relatie tot fietsverbindingen

- Realisatie fietsschakel door het Vliegenbos heeft meer prioriteit dan route Zijkanaal K. Er kan wel gekeken worden of beide schakels ineen keer gerealiseerd kunnen worden. Door verschil in categorisering en prioritering kennen beide schakels een andere manier van financieren.
- Programma fiets heeft een project/ drager (V&OR/ G&O/ Stadsdeel) nodig om tot realisatie over te kunnen gaan. Programma fiets is dus niet primair verantwoordelijk voor de realisatie.
- Ooit liep er door het bos een Noord-zuid verbinding, deze is gesloten toen het Vliegenbos een bufferbos werd onder invloed van de chemische fabriek, nu Albemarle. Er wordt al een tijd lang gesproken om deze verbinding in ere te herstellen.

Programma auto - zwakke schakels Noord: Schellingwouderlaan

Toelichting door: [redacted]

opgave/ opdracht/ status

- Uit de Netwerkstudie Auto V&OR is gebleken dat er zwakke schakels zijn in Noord die opgepakt dienen te worden voor de robuustheid van het auto-netwerk, zeker gezien de ontwikkeling van veel nieuw programma in Noord.
- [redacted] werkt aan de MKBA-studie en eerste uitwerkingen voor twee schakels: Bongert-verbinding en Schellingwouderlaan/ oostelijke ontsluiting A10. De studie moet inzicht geven in de kosten en baten van verbindingen.
- De MKBA en schetsstudie voor de Schellingwouderlaan bestaat uit het onderzoeken van verschillende varianten: auto + fiets en auto + fiets + bus (OV). De variant bus + fiets is geen onderdeel van het onderzoek, de focus ligt op autoverkeer.

proces en vervolgstappen

- Eind 2019 wordt met Wethouder Sharon Dijksma besloten, aan de hand van de uitkomsten van deze studie, of de komst van de verbindingen wenselijk is.
- Uit de Mobiliteitsstudie Noord, moet blijken wat het belang en de rol is van deze verbinding in het geheel. Eind 2019 wordt in samenhang met Mobiliteitsstudie Noord gekeken.
- Na de keuze wel/ geen verbinding zal er gekeken worden op welke manier dit project een vervolg krijgt.

- Over dit besluit wordt niet geparticipeerd, indien er een vervolgproject voortkomt uit de studie zal er wel een plantraject worden opgestart met bijhorende participatie en inspraak.

eindproduct
- MKBA eind 2019

relatie tot fietsverbindingen
- Fietsverbdiningen over Zijkanaal K zijn onderdeel van het onderzoek, maar worden altijd getekend met autoverbinding.
- In samenwerking met programma fiets zal eind dit jaar onderzocht moeten worden of het mogelijke project dat hieruit voorkomt kan leiden to realisatie verbinding. De vraag is of een fietsverbinding opgepakt zal gaan worden, omdat de focus vooral ligt op het realiseren van auto-verbindingen.

Mobiliteitsstudie Noord

Toelichting door: [redacted]

opgave/ opdracht/ status
- Een overkoepelende mobiliteitsvisie opstellen voor Amsterdam Noord, die breed gedragen wordt.
- Mobiliteitsvisie die inzicht geeft in de cumulatie van verschillende verlichtingsopgaven en de gevolgen voor de infrastructuur in beeld brengt.
- Knelpunten en oplossingsrichtingen in kaart brengen.
- Afgelopen jaren zijn er al mobiliteitsstudie verricht voor auto en fiets, hier zijn knelpunten mee in beeld gekomen. OV is nog niet in beeld gebracht en ook niet de hefboomwerking tussen verschillende modaliteiten.
- Keuzes maken voor de toekomst van infrastructuur in Noord. ‘ Wat voor stadsdeel wil je zijn?’
- In eerste instantie zal er geïnventariseerd worden waar knelpunten in Noord zitten, om vervolgens aan de hand van prognoses tot mobiliteit-scenarios te komen.
- Uit de scenario’s wordt een koers voor Noord gekozen en zullen er maatregelen volgen.

proces en vervolgstappen
- Analyse mobilteit en netwerken Noord, tweede/ derde kwartaal 2019
- Opgaven en perspectieven: eind 2019 - maart 2020
- Besluitvorming: vanaf medio 2020

eindproduct
- Mobiliteitsvisie Noord

relatie tot fietsverbindingen
- Voor fiets is in het kader van Sprong Over ’t IJ al redelijk goed onderzeik gedaan naar het fietsnetwerk in Noord. De resultaten van die onderzoeken worden overgenomen in deze studies, maar worden wel in een totaal bekeken.

>>> **stadsdeel**

Participatie traject Vliegenbos

Toelichting door: [redacted]

opgave/ opdracht/ status

- In het Vliegenbos zijn er conflicten geweest tussen gebruikers van het bos. Tussen fietsers en voetgangers zijn er ruzies geweest over gebruik van paden. Door plaatsing van fietssluizen zijn voetgangers van mening dat fietsers de paden niet mogen gebruiken.
- Het gaat vooral om paden die de Schellingwouderdijk met de Zamenhofstraat verbinden, een route waar fietsers gebruik van willen maken.
- De ruzies zijn aanleiding geweest voor DB Noordlid Saskia Groenewoud om in gesprek te gaan met bewoners, er is een participatietraject gestart over de toekomst van het Vliegenbos. Vooral nu het het bos intensiever gebruikt zal gaan worden, en de discussie over verbindingen weer is opgelaaid.
- Participatie moet leiden tot inzicht in wat bewoners willen.

proces en vervolgstappen

- 22 mei is er een goed bezochte bewonersavond geweest waarbij mensen ideeën konden geven voorde toekomst van het bos.
- 2 juli is er een terugkoppeling voor bewoners waar uitkomsten en denkrichtingen van de eerste avond worden gepresenteerd. Mogelijke oplossingsrichtingen

eindproduct

- participatie en richtinggevend document,

relatie tot fietsverbindingen

- Nu gaat vooral de aandacht uit naar de omgeving horen en in beeld brengen wat er speelt.
- In beeld brengen wat de wensen zijn voor het Vliegenbos, fietspaden maken onderdeel uit van de discussie, maar zijn niet perse de uitkomst die alle bewoners zien als uitkomst voor het bos.

Integrale Landschapskaart Noord

Toelichting door: [redacted]

opgave/ opdracht/ status

- De Integrale Landschapskaart moet inzicht geven in het landschap dat Noord minimaal wilt overhouden in de verdichting die gaande is.
- De kaart is onderdeel van de Kansen & Verbindingenkaart Noord en gaat ook dienen als ondergrond voor de Groenvisie. De kaart wordt leidend bij bouwplannen en dient als toetsingskader
- De Groenvisie dient als nieuw toetsingskader voor Noord en wordt opgesteld door R&D.

proces en vervolgstappen

- In 2019/ 2020 wordt er een participatietraject opgestart voor de Integrale Landschapskaart Noord. Het moet eenbeeld geven van hoe mensen tegen groen aankijken in Noord.
- In het voorjaar zijn er stads breed allerlei ophaalsessies geweest voor de Groenvisie, onder andere bij de stadsdeelcommissie in Noord.

eindproduct

- Intergrale Landschapskaart als onderdeel van de K&V-kaart Noord. participatie document

relatie tot fietsverbindingen

- De scheg waarin de fietsverbindingen komen te liggen krijgen bijzondere aandacht in de Integrale Landschapskaart in Noord, inpassing in het landschap is daarbij een belangrijk onderdeel.

Conclusies, samenvatting gesprek.

Uit dit gesprek is gebleken dat niemand momenteel verantwoordelijk is voor de realisatie van de fietsverbindingen. En dat terwijl er al heel basis en overeenstemming is over te routes.

In het gesprek werd geopperd om de fietsverbindingen meer prioriteit te geven. Het belang van de fietsverbinding is door alle ambtelijke opdrachten onderstreept. Er is verzocht in de participatie rond het Vliegenbos duidelijk mee te geven welke beleidskaders er van kracht zijn, om duidelijk naar omgeving te communiceren dat deze verbindingen vroeg of laat nodig zijn om Noord te laten functioneren. Aan de oostkant van Noord ontbreekt het aan goede fietsverbindingen, Schellingwouderdijk zal qua comfort en capaciteit niet langer toereikend zijn voor het toenemend aantal fietsers.

De verbinding wordt gelegitimeerd door verschillende beleidsstukken:

- Structuurvisie 2040
- Groennet Fiets, Plusnet Fiets
- Sprong Over 't IJ, netwerkstudie fiets

De verbinding is voor een deel al gedekt en opgenomen in:

- SMF, stedelijk Mobiliteitsfonds
- Programma Fiets, VRA co-financiering

Mogelijkheden voor realisatie

- Apart en versneld opdrachtgeverschap organiseren via lijn [redacted], G&O en [redacted], V&OR. Voorstel is om beide knopen in een keer te realiseren en aan elkaar te verbinden. Eerst zal duidelijk moeten worden welke conclusies er verbonden worden aan de MKBA-studies die [redacted] maakt. Hij heeft nadrukkelijk verzocht te wachten op de afronding van zijn studies. Intern kunnen er wel al schetsen gemaakt worden die opgenomen in de studie.
- De studie Schellingwouderlaan/ oostelijke ontsluiting A10 is nu het enige traject dat zou kunnen resulteren in een project en opdracht, maar dan wel in combinatie met een autoverbinding. De vraag is of deze autoverbinding noodzakelijk wordt bevonden en hoe wenselijk de omgeving een autoverbinding door het groen vind.

Kansen

- Ontvlecht automaatregelen van fietsknopen. Voordat er een auto verbinding gerealiseerd wordt zou vooruitlopend daarop een fietsverbinding gemaakt kunnen worden, naast het autotraject of rekeninghouder met een autotracé-reservering. Een fietsverbinding is minder complex dan een autoweg, kent een andere mogelijkheden van financiering en realisatietijd.
- De aankondiging van een auto-route kan wel als kans opleveren dat een minimalere verbinding in de vorm van een fietsbrug over Zijkanaal K wel geaccepteerd wordt als alternatief voor een autobrug.
- Financiering is deels al geregeld. Programma Fiets heeft een dragend project/ opdrachtgever nodig om te kunnen (co-)financieren en een uitwerkingsslag te kunnen maken.

Gevoeligheden

- In het realiseren van een autoverbinding zit ook een afbreukrisico voor beide fietsverbindingen. Uit de inspraakreacties op de Projectnota Hamerkwartier bleek hoe gevoelig de autoverbinding bij bewoners ligt.
- Bij de participatie rondom het Vliegenbos moet goed gecommuniceerd worden dat niet alle mogelijke uitkomsten die bewoners aandragen mogelijk zijn en er beleidskaders/ politieke opdrachten liggen om deze verbindingen op termijn te organiseren.
- Uit het participatietraject Vliegenbos komt duidelijk naar voren dat het bos zo natuurlijk mogelijk moet zijn. In het ontwerp moet aandacht zijn voor zaken als verlichting en verharding de impact en weerstand tegen de route zo klein mogelijk te houden.
- Voor de realisatie van een fietsbrug over Zijkanaal wordt de jachthaven minder goed bereikbaar, en moeten enkele woonboten wijken. Woonbootbewoners aan de noordkant van Zijkanaal K zullen weerstand bieden tegen de komst van een fietsroute. Het dijklichaam is weliswaar publieke ruimte maar wordt nu gebruikt als

Tegengestelde belangen of conflicten tussen projecten

- Het participatietraject van DB Noord en de vrije manier van participeren kan als gevolg hebben dat er een verkeerd signaal wordt afgegeven als het gaat om realiseren van fietsverbindingen.